

Spokojenost s osobním životem a obavy veřejnosti

Ve dnech 25. 2. – 4. 3. 2002 uskutečnilo CVVM SoÚ AV ČR v rámci výzkumu *Naše společnost 2002* na reprezentativním souboru 1083 dotázaných ve věku od 15 let šetření, ve kterém zjišťovalo spokojenost občanů s jejich osobním životem a jejich obavy. Informace obsahuje základní výsledky, data za jednotlivé dílčí skupiny jsou uvedena pouze v případě dostatečného zastoupení reprezentantů těchto skupin v souboru

Všem respondentům jsme položili otázku: „**Jak jste celkově spokojen se svým osobním životem?**“

Tabulka č.1 – Se svým osobním životem je...

	12/1996	12/1997	12/1998	12/1999	12/2000	12/2001	2/2002
velmi spokojen	13	11	9	11	10	8	8
spíše spokojen	42	42	42	40	45	46	44
tak napůl	34	35	34	37	33	32	36
spíše nespokojen	9	9	12	9	10	11	9
rozhodně nespokojen	2	3	3	3	2	2	3
NEVÍ	0	0	0	0	0	1	0

procenta ve sloupci, velikost náhodné statistické chyby činí +/- 3 procentní body

Přibližně polovina občanů (52 %) vyslovuje spokojenost se svým osobním životem, o něco více než třetina (36 %) je spokojena „tak napůl“ a u 12 % převažuje nespokojenost. Z výsledků zachycených v tabulce č. 1 vyplývá, že postoj k osobnímu životu se průběžně od roku 1996, kdy byla tato otázka položena respondentům poprvé, mění pouze minimálně. Spokojenost se po celé období pohybuje v rozmezí 51 – 55 %, nespokojenost představuje 11 – 15 %.

Spokojenost v osobním životě klesá s rostoucím věkem a roste spolu se stupněm dosaženého vzdělání a s čistým měsíčním příjmem. Spokojenější jsou lidé pracující v nedělnických profesích, studenti, podnikatelé, lidé, kteří považují životní úroveň své domácnosti za dobrou, ti, kdo jsou doposud svobodní či žijí v manželském nebo stálém partnerském svazku, a stoupenci ODS, US-DEU a „Koalice“. Naopak menší spokojenost byla zaznamenána u zaměstnanců v dělnických profesích, důchodců, nezaměstnaných, lidí rozvedených či ovdovělých a dotázaných, kteří preferují KSČM, nebo kteří nepreferují žádnou politickou stranu, eventuálně ti, kteří uvádějí, že nepůjdou volit nebo že nejsou rozhodnutí, zda se voleb zúčastní.

V šetření byla všem respondentům položena otevřená otázka: „**Máte z něčeho obavy? Pokud ano, z čeho?**“

Tabulka č. 2 – Z čeho mají lidé obavy

nemá obavy	35,8
obavy týkající se vlastního osobního života a rodiny (např. nemoc, operace, zdravotní stav, studium, zkoušky, přijetí na školu, ztráta někoho blízkého, samota, problémy v manželství, s dětmi, s rodiči, konflikty v rodině, stáří, věk apod.)	29,2
sociálněekonomická situace, ekonomika (např. strach z nezaměstnanosti, ze ztráty zaměstnání, problémy v práci, v podniku, neúspěch v podnikání, osobní finanční problémy, nedostatek peněz, horší životní úroveň, inflace, drahota, zdražování, bytová situace, nemožnost sehnat byt, ztráta jistoty bydlení, hospodářská situace, zhoršení ekonomiky, krachy podniků, bank apod.)	19,9
zahraničněpolitická situace (např. obavy o mír, strach z války, z terorismu, ze světového dění)	4,5
vnitropolitická situace (např. vývoj po volbách, výsledek voleb, obavy ze vstupu ČR do EU)	2,7
kriminalita, drogy	1,5
globální problémy (např. budoucnost lidstva, zhoršování životního prostředí, změny klimatu)	1,5
JINÁ ODPOVĚĎ	4,9

Procenta; v uvedených četnostech je zahrnuta vždy pouze první odpověď respondenta.

Více než třetina (35,8 %) dotázaných spontánně uvedla, že nemá obavy z ničeho, což představuje od roku 1997, kdy byla tato otázka položena poprvé, absolutní historické maximum.¹ Jinak spontánně vyjadřovaným důvodům obav dominovaly záležitosti dotýkající se osobního života respondenta či jeho rodiny (29,2 %), přičemž zde převažovaly výroky vztahující se ke zdraví dotázaného nebo jeho blízkých (21,4 % všech respondentů), a otázky sociálněekonomické (19,9 %), kde zdaleka největší podíl měly obavy z nezaměstnanosti (13,7 % všech respondentů). Naopak obavy plynoucí z vnitropolitické situace (2,7 %), včetně jejího možného povolebního vývoje (1,8 %), se vyskytují jen sporadicky, přičemž co do četnosti výskytu je předstihly i obavy týkající se politického vývoje ve světě, válečných konfliktů či terorismu (4,5 %).

Pokud jde o sociodemografické diference, ty se velmi výrazně projevily zejména u těch, kdo uvedli, že nemají obavy z ničeho, a zároveň u respondentů vyjadřujících obavy vztahující se k sociálněekonomickému vývoji a k ekonomice. Podíl těch, kdo nemají obavy, roste s příjmem, se subjektivně ohodnocenou životní úrovní vlastní domácnosti, se vzděláním a s klesajícím věkem respondentů. Žádné obavy rovněž výrazně častěji deklarují muži, lidé svobodní, zaměstnanci mimo dělnické profese, studenti a příznivci ODS, zatímco opačnou situaci šetření zachytilo mj. u lidí rozvedených či ovdovělých, důchodců, nezaměstnaných, stoupenců KSČM a těch, kdo nepreferují žádnou politickou stranu a nehodlají se zúčastnit voleb do Poslanecké sněmovny. Obavy související se sociálněekonomickou situací častěji vyjadřovali lidé se špatnou životní úrovní a nižšími příjmy, dotázaní nespokojení se svým osobním životem, respondenti ve věku od 30 do 59 let, rozvedení, zaměstnanci v dělnických i nedělnických profesích, nezaměstnaní a respondenti, kteří nepreferují žádnou politickou stranu nebo se nechtějí zúčastnit voleb do Poslanecké sněmovny. Naopak nižší frekvenci tohoto druhu obav šetření zaregistrovalo kromě jiného mezi dotázanými z věkových kategorií 15 až 19 let a nad 60 let, respektive mezi studenty a důchodci a dále pak mezi ovdovělými lidmi bez stálého partnera. Kromě toho důchodci, ovdovělí, lidé ve věku nad 60 let, ženy a respondenti preferující KSČM častěji deklarují obavy v souvislosti s osobním životem vlastním či svých blízkých.

*Informace z výzkumu Naše společnost 2002, 02-02, otázky OV.1, OV.2
Kód tiskové informace ov20411
Zpracoval Jan Červenka
Vydáno dne 11. dubna 2002*

¹ V roce 1997 uvedlo, že nemá žádné obavy 31 % dotázaných, v roce 1998 to bylo 26 %, v roce 1999 23 % a v roce 2000 30 %.